75

Well a/d Maas
1945 - 2020

Battlefieldtour-het-zelf

75 jaar bevrijding

10 mei 1940 – 3 maart 1945

Inleiding:
Hoe anders hadden we ons het weekend van 17 t/m 19 April 2020 toch voorgesteld.. een grandioos Bevrijdingsweekend voor jong en oud om te gedenken hoe we 75 jaar geleden de vrijheid terugkregen.

Hoe wrang is het dan ook om precies 75 jaar later weer een deel van die vrijheid te moeten inleveren. Toch is het in de verste verte niet een vrijheidsbeperking zoals 75 jaar geleden. Middels de verhalen van deze tour zult u daarachter komen.

Over de tour:
Het fenomeen Battlefieldtour is tegenwoordig erg populair. Het concept is simpel; men betaald een gids en krijgt daarvoor een tour langs verschillende locaties van belang tijdens een deel van de geschiedenis. Vooral het op de betreffende plek van het verhaal zijn maakt indruk op de deelnemers.
Nu zal ik niet stellen dat de gebeurtenissen rondom Well te evenaren zijn met Normandië, Arnhem of Stalingrad, maar op iedere plek is wel iets interessants gebeurd ooit.

Zo vallen er ook in Well bijzondere verhalen te vertellen waar gelukkig ook nog een publiek voor is. Zo is gebleken met de Facebook-pagina “Well 100 dagen frontlinie”. Dit is het verhaal in de praktijk én gratis..
Veel plezier met de tour!

Jesse Sijberts.

Hoe:
De tour bestaat uit twee routes; de korte en/of de lange tour. Het makkelijkste is deze per fiets of te voet af te leggen. Op ieder willekeurig punt aan de route kan gestart worden.
De route kan in beide richtingen worden afgelegd, maar de routebeschrijving is met de klok mee geschreven of van; Noord>Oost>Zuid>West. Om er een vloeiende route van te maken zijn er op sommige locaties meerdere gebeurtenissen waarbij de historische volgorde wordt losgelaten.

“Korte” route(6,4Km): Rode beschrijving

“Lange” route(21,3Km): Paarse beschrijving

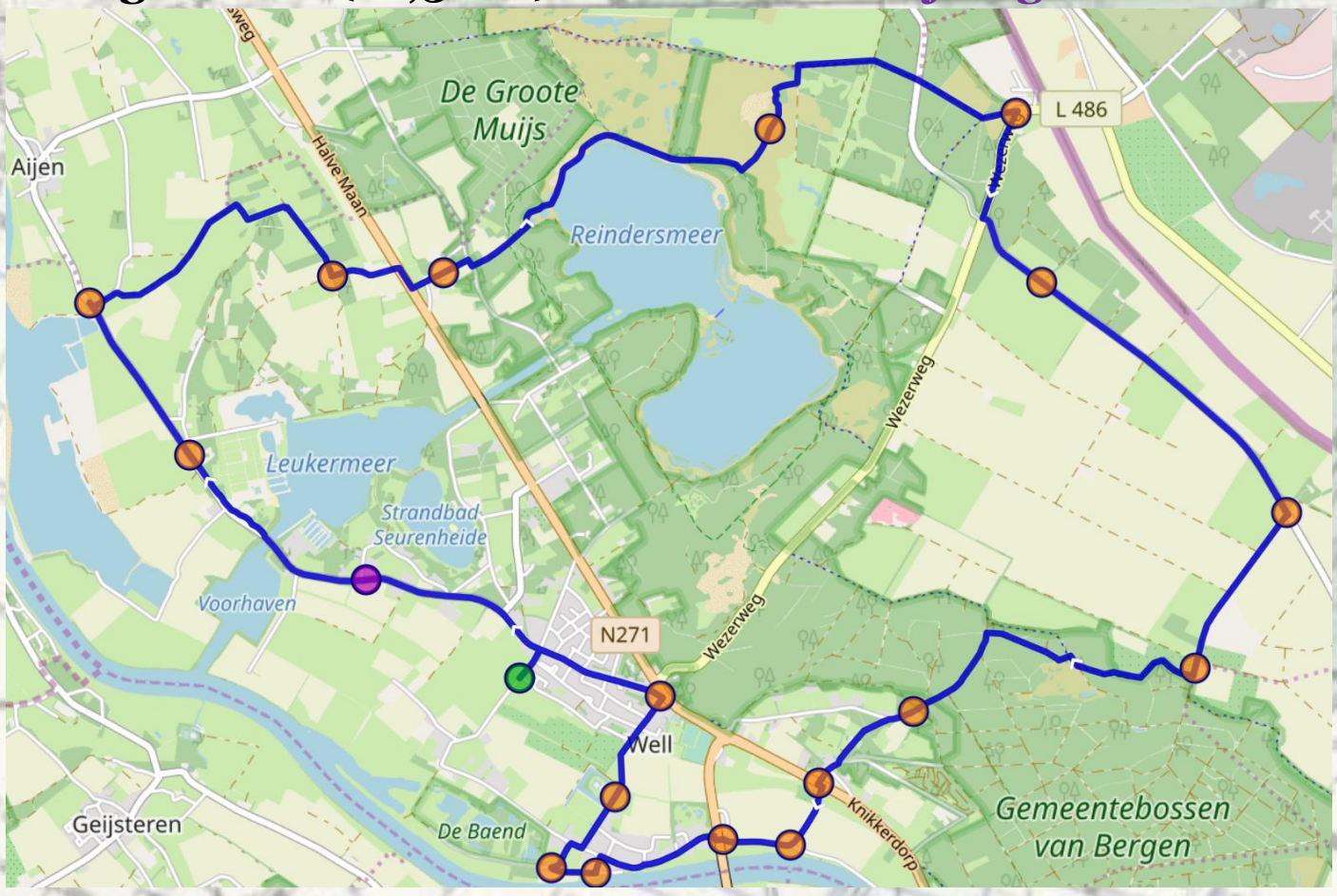

(De lange route sluit aan op de korte route. In de routebeschrijving staat: “AANSLUITING LANGE ROUTE” als kan worden overgestapt op de lange route. De routebeschrijving van de lange route staat volledig uitgeschreven na de korte route).

START KORTE ROUTE:

PARKEERPLAATS VINK

Deze plaats heeft een nauwe verbinding met Duitsland, de naam Wezerweg bewijst dat eens te meer. Al eeuwen is dit punt de aansluiting van Well richting Duitsland.

Mobilisatie/zomer 1939:

Op onderstaande foto is de stemming van de Wellse jeugd aan het Moleneind goed gezind; zij zullen de Duitsers hier wel tegenhouden. Op de andere foto de jongens die de vijand écht moesten gaan tegenhouden. Dagelijks verplaatsen zij zich tijdens de mobilisatie vanaf het oude dorp richting de grens en terug. Zij

maakten deel uit van het 41e Regiment infanterie. De eerste linie die zij moesten verdedigen was de grens, de tweede was de Maaslinie en de laatste was de Peel-Raamstelling. Hun hoofdkwartier lag te Bakel bij Deurne. Feitelijk waren al deze linies met personeel al “opgegeven” door de Nederlandse commandanten vóór de inval. Zij dienden slechts voor (lichte) vertraging te zorgen.

10 mei 1940:
De Duitse eenheden trekken via de Wezerweg en de Kasteellaan richting het veerpont aan de Maas. Eenheden met zwaarder materiaal trekken via de Rijksweg richting Nijmegen. Voor veel Wellenaren was de eerste bezettingsdag een vreemd geval; heel wat Duitse soldaten waren gewoon familie van net over de grens.

24 juli 1940
De Marechaussee-kazerne aan de Kasteellaan (nr. 3 t/m 9) komt gereed en wordt enkele tijd later in gebruik genomen. De Marechaussee verliest de titel Koninklijk en wordt opgenomen in de politie. In die hoedanigheid moeten ze politietaken uitvoeren voor de Duitsers. Zo worden op **10 juni 1943** verplicht de radiotoestellen van de Wellse mensen afgenomen op de kazerne. (Hoewel de Marechaussees verplicht voor de Duitsers moesten werken bleven ze stiekem trouw aan de burgers, met regelmaat werden de Wellenaren geholpen door hen).

12 oktober 1944
Nadat Britse “Typhoon” jachtbommenwerpers het veerpont hebben aangevallen richten ze zich op het tramemplacement hier aan het Moleneind. Ze bestoken het emplacement met alles wat ze hebben. Hierbij raken Mevr. Vullings en haar dochter zwaar gewond.

4 december 1944
De Engelsen schieten de Wellse molen bovenop de Molenberg aan gort. Ze denken dat deze wordt gebruikt als uitkijkpost. De molen was gebouwd in 1881 en keek zo al 63 jaar over Well uit.

12 januari 1945
Nadat de inwoners van Well 100 dagen in de frontlinie hebben doorgemaakt worden ze dan toch geëvacueerd. Ze hebben opdracht gekregen om binnen een paar minuten te vertrekken, en snel alles gepakt wat ze konden dragen. Hier aan het Moleneind worden ze samengebracht met de inwoners van Wellerlooi. Door sneeuw en ijzige kou vertrekken ze over de Wezerweg richting Duitsland. Ze weten nog niet waar naartoe.
Uiteindelijk komen ze via Duitsland in Groningen en Drenthe terecht waar ze verblijven tot de bevrijding.

<VERVOLG ROUTE RICHTING “DE GROTE WAAY”>

GROTE WAAIJ: <AANSLUITING LANGE ROUTE>
Deze kenmerkende boerderij wordt als eerste beschreven in 1559. De verbinding met de weg Nijmegen-Venlo is altijd van belang geweest.
Tijdens de oorlog vestigde zich hier de Duitse Ortskommandant; de Duitse bevelhebber ter plaatse.

5 september 1944
Op "Dolle Dinsdag" verplaatsen de 9e SS divisie "Hohenstaufen" en de 10e SS divisie "Frundsberg" zich hier vanuit Venlo via Nijmegen naar de Achterhoek. Het zijn deze twee divisies die men later bij de Slag om Arnhem over het hoofd ziet en welke doorslaggevend zijn in het verhaal om "Een brug te ver".

3 maart 1945
Rond 12:45 krijgen Commando's van de 6e brigade de opdracht om het Knikkerdorp in te nemen. Ze maken van de Grote Waaij hun hoofdkwartier en zetten verdedigingen op rondom het gebouw. De volgende morgen gaan 4 man van deze eenheid op patrouille richting Arcen om daar de Amerikaanse troepen te ontmoeten. Zo is Wellerlooi op 4 maart 1945 het laatst bevrijdde dorp.

Medio maart 1945
Met het gereed komen van de pontonbrug aan de oude dorpskern worden grote hoeveelheden voorraden aangesleept over de Maas. De geallieerden richtten Well in tot "ARH 10 WELL" wat Ammunition Railhead betekend; een eindstation in de aanvoer van munitie. Heel Well en mn. de Rijksweg t/m Wellerlooi stond vol kisten met bommen en granaten. Later zou dit worden gebruikt in de strijd om de Rijn bij Xanten en Wesel. Toch bleef er veel munitie achter, en zo bouwde Jöp Thijssen later zelfs een schuur van munitiekisten.

24 juni 1945
Na de terugkomst van de evacuatie lag en nog veel oorlogstuig verspreid. Zo gebeurde het dat op deze dag achter de Grote Waaij 4 kinderen aan het spelen waren en per ongeluk een zware landmijn af lieten gaan. Hierbij overlijden Pietje(10) en Hayke Deckers(6) en Albert(6) en Sraarke Thijssen(5). De knal was tot ver te horen en het verlies van de 4 kinderen was een zware klap voor de families en Well.

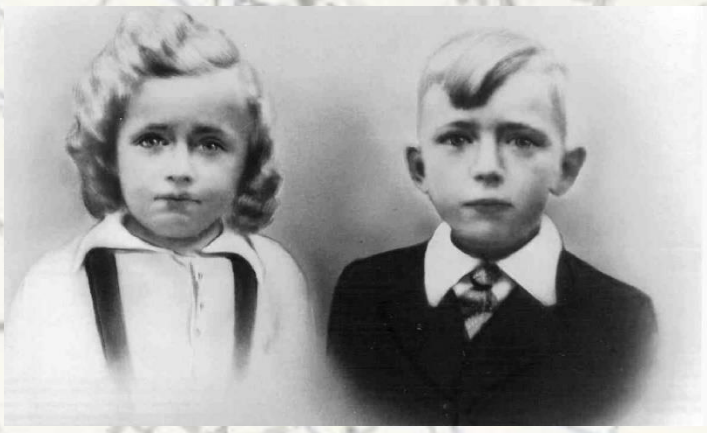

<VERVOLG ROUTE RICHTING KAPELLETJE AAN DE MAAS>

KAPELLETJE AAN DE MAAS

17 oktober 1944
In de bocht van de Maas hier worden bootjes en schepen aangevallen door Britse Typhoon jachtbommenwerpers. Dit doen ze met 48 raketten en boordkanonnen. **Op 20 oktober 1944** wordt het veerpont vernietigd nu het versleept is naar de oever bij de kapel.

8 november 1944

Luitenant Gerald Duffy behoedt Well voor een ramp.
Nadat Lt. Duffy samen met zijn bemanning Merseburg bij Leipzig hadden gebombardeerd keerden ze met hun B-17 (zware) bommenwerper terug richting Engeland. Net voor de Nederlandse grens wordt het toestel geraakt door luchtafweergeschut en begint het neer te storten.
Gerald Duffy houdt het toestel in de lucht waardoor zijn bemanning de kans krijgt eruit te springen. Als hij zelf aan de beurt is zeilt zijn bommenwerper recht op Well af...
Hij besluit op te trekken om Well te ontwijken; hierdoor kan hij er zelf niet meer goed uit springen. Zijn parachute faalt en Gerald Duffy valt te pletter ergens tussen de Maas en de Rijksweg.. de bommenwerper crasht hier tegenover op de Maasoever in Blitterswijck.
Voor zijn moedig optreden ontvangt hij postuum het "Distinguished Flying Cross".

De rest van de bemanning komt rondom Wellerlooi terecht. Allen worden gevangen genomen, met uitzondering van de Amerikaans-Poolse boordschutter William Machulsky die met behulp van het Loise verzet kan ontsnappen.

26 november 1944
De 15e Schotse divisie bereikt Blitterswijck. Zo komen de geallieerden hier aan de overkant van de Maas terecht. In de boerderijen langs de Maas worden meteen observatieposten ingericht.

<VERVOLG ROUTE RICHTING GROTESTRAAT 3>

GROTESTRAAT 3/ HOEVE VAN DEN SPEULHOF / KLOOSTER KINDJE JEZUS
Rondom de jaarwisseling 1944-1945
is er een grote drukte bij het klooster en de Hoeve v.d. Speulhof. De Duitsers maken in alle geheim een troepenconcentratie klaar. Soldaten wikkelen jute om hun schoenen en om de hoeven van paarden. In de nacht van 1-2 januari '45 gaan ze hier de Maas over met rubberbootjes om het bruggenhoofd bij Wanssum op te zetten.

In de loop van de oorlog wordt het klooster van steeds groter belang. Het deed al dienst als regionaal ziekenhuis, maar in de oorlogsjaren waren de zusters de Wellenaren met vanalles van dienst. Zo vonden er spoedoperaties plaats, noodbegrafenissen achter het klooster, heilige missen en werden er ook onderduikers gehouden. Op de locatie van het klooster staat nu de voorste woontoren.

<VERVOLG ROUTE RICHTING KERKHOF AAN DE MAAS>

KERKHOF AAN DE MAAS

Al in 974 werd een kapel gesticht aan de Maas. Ook tijdens de oorlog bleef de kerk niet gespaard.

10 mei 1940

De Duitse soldaten die optrokken naar de Maas schuilden hier achter de kerk(hof)muren. Ze hadden niet door dat op de andere oever Nederlandse soldaten bovenop de loopgraven van de Maaslinie stonden, anders was het waarschijnlijk tot een gevecht gekomen.

21 november 1942

Worden de kerkklokken door de Duitsers geroofd en met een touw laat men ze uit de kerktoren afdalen. De eeuwenoude klokken worden in Duitsland omgesmolten tot munitie.

16 oktober 1944

Op deze dag wordt de kerk buiten gevecht gesteld door de pastoor. Hij acht de kerk niet meer veilig voor diensten. Op **18 oktober** wordt de kerk nog eens zwaarder beschadigd aan het voorportaal. Gedurende de volgende weken blijft de kerk een doelwit vanwege de uitzichtpost in de toren. De hele dorpskern krijgt het zwaar te verduren bij pogingen om de kerk plat te krijgen, en op **2 november** lukt het om de toren eraf te schieten.

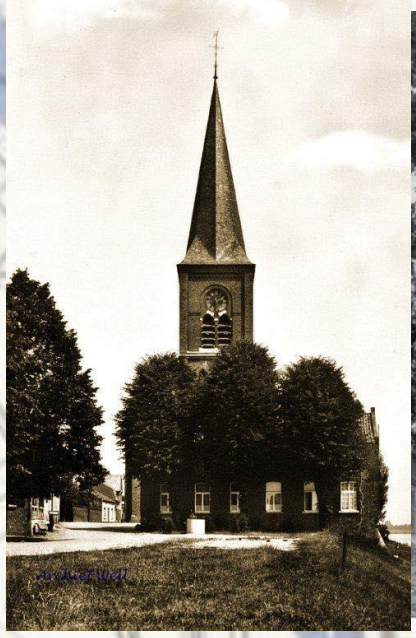

Vanaf medio november 1944
Worden de muren van de kerk en het kerkhof omgebouwd tot een vesting. Er verschijnen mitrailleursnesten, prikkeldraadversperringen en rieten schuttingen tegen vijandzicht. Het wordt daarmee ook te gevaarlijk om mensen te begraven op het kerkhof. Ze werden begraven bij het klooster of later aan het Moleneind.

Na de oorlog
Werd de kerk afgebroken en werd een nieuwe gebouwd aan de Hoenderstraat. De huidige kapel aan de Maas werd gebouwd als herinnering aan de oude kerk. Deze kapel staat op de plek waar vroeger de kapelanie stond welke ook werd verwoest. Aan de zijkant van de kapel is het monument gemaakt ter nagedachtenis aan de Wellse oorlogsslachtoffers.

Grotestraat 36
Hier woonde tijdens de oorlog de familie Schreurs. Vader Schreurs was meester aan de school, zijn dochter Elly was lerares. Samen met Smid Krebbers en Veerman Drissen hielden zij een ontsnappingsroute in stand voor geallieerde piloten. Deze werden door hen via het veerpont naar de overkant gebracht, en later richting de Zwarte Plak in America. Tijdens de oorlog zat Burgemeester Douven ondergedoken op dit adres.

<VERVOLG ROUTE RICHTING DE VEERSTOEP/STEIGERS>

DE VEERSTOEP

Well dankt zijn ontstaan aan het oversteken van de Maas op deze locatie. Ook tijdens de Tweede wereldoorlog was deze locatie van belang, wat vaak tot risico was van de Wellenaren.

11-12 oktober 1944

Vanuit de richting van Mook komen Duitse parachutisten van het 21e Fallschirmjäger Regiment naar Well. Hier steken ze 's nachts de Maas over richting Overloon waar ze belangrijk zullen worden tijdens de Slag om Overloon. Op de foto de betreffende eenheid op de Rijksweg richting Well:

12 oktober 1944

Het Duitse vervoer over het veerpont bleef ook niet onopgemerkt bij de Britten. Op deze dag vallen 9 Britse jachtbommenwerpers het veer aan met 62 raketten. Toch wordt het veer niet verwoest, wel sneuvelen 2 Duitsers en raken 3 Wellenaren zwaar gewond(Mevr. Van Gellecom zal later aan haar verwondingen overlijden). In 1990 wordt nog een raket gevonden aan de Hoenderstraat.

11 januari 1945

Op deze nacht zullen enkele Wellenaren ontsnappen naar de Engelse kant. Als eerste gaan Jan Koppers met de ondergedoken burgemeester Douven in een kano om 20:00uur. Tussen 22:00 en 00:00 uur ontsnappen nog eens 10 personen waaronder veerman Drissen en de familie Schreurs. De boot slepen ze vanaf Grotestraat 48-50 naar de Maas. De volgende morgen werd Well geëvacueerd door de Duitsers. Als eerbetoon aan de oversteek is een Christoffel-beeld geplaatst in de nis bij Grotestraat 52.

3 maart 1945
Well wordt bevrijd vanuit het Noorden door het 6e en de 45e Commando-eenheden(over de Rijksweg). Later die ochtend komen ook de commando's van het 3e en het 46e Commando over de Maas met bootjes.
Meteen die dag beginnen de Britse genietroepen met het ruimen van mijnen op beide oevers, en later bouwen ze met man en macht een pontonbrug over de Maas. De commando's blijven nog twee weken oefenen in en rondom Well.

<VERVOLG ROUTE RICHTING HOEK PASTOORSTR./GROTESTR.>

HOEK GROTESTRAAT/PASTOORSTRAAT
Op de Grotestraat 70 woonde de bakkersfamilie Janssen. Zoon Toon Janssen nam in 1938 dienst in het Koninklijk Nederlands Indisch Leger(KNIL). Hij vertrok zodoende als Sergeant infanterie naar Nederlands-Indië. Tijdens de Japanse inval in 1942 kon hij eerst ontsnappen, en ging later in verzet tegen de Japanners. Hiervoor kreeg hij de dapperheidsonderscheiding het Kruis van Verdienste. Hij sneuvelde op **20 augustus 1942** in

Ranai Indië. De foto hieronder is de afscheidsfoto van Toon, genomen in de achtertuin.

22 december 1944

Op deze hoek van de Grotestraat/Pastoorstraat worden Mevrouw Thijssen(26) en haar 15-jarige neefje dodelijk getroffen tijdens een artilleriebombardement.
Na de eerste beschieting wordt ze nog geëvacueerd, maar tijdens de tweede beschieting moeten de Duitse soldaten haar noodgedwongen met brancard op straat laten staan.

Verder raken vandaag nog een vrouw zwaargewond, en drie kinderen(waarvan één het been verliest).

<VERVOLG ROUTE RICHTING GROTESTRAAT 39>

Grotestraat 39

Op dit adres stond vanaf 1847 de kazerne van de Marechaussee. Tijdens beide wereldoorlogen was dit het hoofdkwartier van de

grenstroepen. Tijdens de Wo-2 werden hier zusters en nonnen uit Venlo gehuisvest, zij gaven geregeld een H.mis.

Op **8 januari 1945** stond een aantal Wellenaren onder Duits toezicht pannen van het dak te halen om deze te gebruiken om het dak van bakkerij Janssen te herstellen. Plots brak aan de overkant in Wanssum paniek uit; het Duitse bruggenhoofd werd aangevallen door Britse tanks. In wilde paniek vluchtten de Duitsers weg of de Maas in. De Duitse (gewapende) opzichter werd zo boos dat de Wellenaren zich gauw uit de voeten moesten maken.

Uiteindelijk werd de kazerne verwoest door granaatvuur in de laatste oorlogsmaanden. Er is sprake geweest dat de nieuwe kerk hier gebouwd zou worden, maar later is toch voor de Hoenderstraat gekozen.

<VERVOLG ROUTE VIA GRINDPAD LANGS DE MAAS RICHTING NICOLAASSTRAAT, TOT AANSLUITING VERHARDE WEG>

T-SPLITSING NICOLAASSTRAAT/GRINDPAD

Nacht van 23-24 februari 1945

Een patrouille Britse commando's steekt bij Wanssum de Maas over en komt aan de oever in de Baend. Ze nemen deze weg richting de Nicolaasstraat om de huizen daar aan te vallen. Sergeant Cyrill Dobbs leg zijn mitrailleurpost weg op deze splitsing. Zijn collega's vallen de Nicolaasstraat aan maar stuitten al gauw op felle tegenstand. Sergeant Dobbs besluit zijn post te verlaten en sprint naar voren. Onderweg opent hij het vuur en weet zo enkele Duitsers uit te schakelen. Ook neemt hij er enkele krijgsgevangen. Door zijn optreden kan de patrouille veilig terug over de Maas.

Voor zijn heldhaftig optreden krijgt hij uit handen van Veldmaarschalk Montgomery de dapperheidsonderscheiding "Military Medal". Hij overleefde de oorlog en overleed op 85-jarige leeftijd in 2002.

<VERVOLG ROUTE TOT KASTEEL WELL>

KASTEEL WELL
Een gebouw zoals het kasteel heeft natuurlijk al sinds zijn oprichting met oorlogen van doen. Ook tijdens de Tweede wereldoorlog werd het voor militaire doeleinden gebruikt. Op **8 februari 1941** nam de Duitse Ortskommandant zijn intrek in het kasteel samen met 80 man staf. Gedurende heel de oorlog bleven de Duitsers er aanwezig. In **september'44** nam de Organisatie Todt intrek in het kasteel. Deze waren belast met de vestingbouw rondom Well; het aanleggen van loopgraven, prikkeldraad, stellingen etc. Met regelmaat werd het kasteel dan ook beschoten. Door gesprekken met de Britten van Burgemeester Douven die gevlucht was op **11 januari 1945** zorgde hij dat het kasteel gespaard bleef van vernietiging.
(Een geluk dat maar weinig andere kastelen in Noord-Limburg overkwam).
Na de bevrijding namen de Engelsen intrek in het kasteel. Iedere avond kon er gedanst worden door de Wellse dames met een "Tommy".
Later deed het kasteel dienst als noodwoning voor vele Wellenaren en werd de Tiendschuur gebruikt als noodkerk.

Op **10 oktober 1946** bezoekt Koningin Wilhelmina kasteel Well en daarbij spreekt ze o.a. met Wellse mensen die in het verzet zaten of die gewond zijn geraakt.
In **1950** bezoeken Koningin Juliana en Prins Bernhard het kasteel waar tot dan toe nog het houten kruis staat wat nu het oorlogsmonument op De Hamert is geworden.
Ook in **1952** en **1956** bezoekt Koningin Juliana Well.

<VERVOLG ROUTE RICHTING T-SPLITSING ELSTEREN/DE PAAD>

T-SPLITSING ELSTEREN/DE PAAD

Op 24 november 1944 komen de eerste eenheden hier tegenover aan de Maas te liggen. Daarmee komt de echte frontlinie als eerste hier bij Well te liggen. De Britten en de Duitsers houden elkaar scherp in de gaten. De Britten geven deze splitsing de bijnaam “Seven Trees” en bij iedere verdachte Duitse beweging komen er granaten op Well.

’s Nachts gaan er over en weer patrouilles over de Maas, en de angst onder alle militairen is groot. Daarbij is het dag en nacht ijzig koud en moeten ze vechten tegen de vriestemperatuur.

De Britten noemen dit *“The Watch at the Meuse’,*

De Duitsers noemen het *“Die Wacht am Maas’.*

Vertaald is dit; **De wacht aan de Maas.** Na de oorlog omschrijven veteranen van beide partijen dit als de ergste periode uit hun carrière, mede door het weer en de spanning.

<VERVOLG ROUTE RICHTING ELSTERDIJK 8-10>

<AANSLUITING LANGE ROUTE DE VISSERT/KAMPWEG>

ELSTERENDIJK 8-10
Volgens de rapporten van de Britse gravendienst zouden hier twee veldgraven zijn geweest van Britse militairen van de Irish Guards.
Op **21 februari 1945** zouden zij gesneuveld zijn. Het gaat om James Doyle(20) en Joseph Burton(23). Vreemd is deze locatie wel, omdat de Irish Guards (een tankeenheid) op die datum nog Noord van Siebengewald zaten op +/- 15 Km van hier. Beiden zijn herbegraven op het oorlogskerkhof van Mook.

<EINDE VAN DE KORTE ROUTE>

START LANGE ROUTE
't LEUKEN 11
In de bocht bij deze huizen lagen de veldgraven van de Luitenants John Harris en James Cray(28). Onder verdachte omstandigheden kwamen zij hier aan hun einde. Beide mannen waren betrokken bij een patrouille op De Kamp en raakten afzonderlijk van elkaar vermist. Ook lagen ze begraven op ruim een kilometer van waar ze als laatste werden gezien.
Een theorie is dat beide mannen geëxecuteerd zijn door de Duitsers als uitvoering van het "Commando-bevel". Hitler gaf in

1942 een bevel uit dat opdracht gaf om parachutisten en commando's zonder proces te executeren.
Bekend is dat de militairen van deze patrouille commando-messen bij zich droegen en parachutistenhelmen hadden.
Beiden zijn herbegraven op het oorlogskerkhof van Mook.

<VERVOLG ROUTE RICHTING DE KAMP 10-12>

DE KAMP 10-12

In de **nacht van 2-3 februari 1945** kwam een Britse patrouille van de 1e Suffolks vanuit Maashees over de Maas. Via de greppels en loopgraven kwamen ze richting deze huizen hier. Tijdens die opmars stuitten ze op een Duitse patrouille welke zich gereed maakte om over de Maas te gaan. Al gauw mondde dit uit in een schietpartij waarbij bijna alle Duitsers gewond raakten of sneuvelden. (Later blijkt dat er 17 Duitsers sneuvelden).
Aan Britse zijde blijkt Luitenant James Cray vermist. Luitenant John Harris en soldaat Basil Spendlow besluiten hem te gaan zoeken, toch keren beide mannen nooit meer terug. Zoals eerder vermeld worden Harris en Cray begraven in het Leuken en Basil Spendlow(22) aan de veerstoep in Bergen.

<VERVOLG ROUTE RICHTING KRUISING KAMPWEG/SINTELENBERG>

KRUISING KAMPWEG/SINTELENBERG

28 oktober 1944 stort hier de Typhoon van Antony Frombolo neer. Frombolo was als Canadees woonachtig in de VS maar werd afgekeurd vanwege zijn ogen. Daarna nam hij dienst bij de Canadese luchtmacht. In Normandië redde hij een Duitse herderpup met zuurstof en sulfaat uit het vliegtuig. Deze herder werd de mascotte van hun eenheid. Verdere info staat op de propellor van het project Wings of Freedom.

24 December 1944 komt Chris Wijers hier tegenover aan de Maasoever aan de Engelse kant, nadat hij in de binnenband van een tractor de Maas over was “gedobberd”.

<VERVOLG ROUTE RICHTING HALVE MAAN 1/1A>

HALVE MAAN 1/1A
Rondom deze boerderijen stonden drie stuks 2Cm geschut van de Duitse luchtafweer opgesteld.
Deze beruchte kanonnen waren een geduchte tegenstander van de Britse jachtbommenwerpers.

<VERVOLG ROUTE NAAR DE "MIENENBERG">

DE MIENENBERG
Deze dankt zijn naam aan de mijnen die er tot ontploffing werden gebracht. Ook wordt deze berg de "Springberg" genoemd naar het laten springen van munitie. Toch werden niet alleen mijnen, maar allerlei soorten munitie uit de wijde regio hier naartoe gebracht om tot ontploffing te brengen. Ook werden door het Nederlandse leger testopstellingen gebouwd om de munitie te testen. Veel scherven kunnen hier nog gevonden worden, maar het grotere spul is er in 1995 "uitgezeefd".

<VERVOLG ROUTE RICHTING DE WELLSCHE HUT>

DE WELLSCHE HUT

Tijdens de **mobilisatie van 1939** was bij de grensovergang van de Wellsche hut het zwaartepunt van de grensverdediging. Dit bestond uit loopgraven, prikkeldraad en maarliefst één mitrailleur. Tijdens de inval op **10 mei 1940** was de weerstand hier aan de grens zeer beperkt omdat de Duitsers dit vooral links lieten liggen en via Arcen en Afferden over de grens trokken. Later op de dag kwamen wel Duitse troepen via de Wezerweg over de grens. Op **1 maart 1945** kwam het bevel van generaal Dempsey om met spoed het grensgebied vrij te maken van vijand zodat de brug bij Well aangelegd kon worden.

<VERVOLG ROUTE NAAR VEENWEG 2>

VEENWEG 2

Vanaf **Juli 1940** richtten de Duitsers de Kammhuber-linie op. Deze was ontworpen door generaal Kammhuber en bestond uit een 20 kilometer brede linie die globaal de Nederlands-Duitse grens volgde. Het huis op de Veenweg 2 is gebouwd als

“Wehrmachtshuisje”. Dit waren huisjes in de Kammhuber-linie waar de bemanningen van Duitse zoeklichten zaten. De zoeklichten stonden in de buurt van het huisje. Als er dan geallieerde bommenwerpers over de linie vlogen werden ze verlicht door het zoeklicht. Dan konden Duitse jachtvliegtuigen van Vliegbasis Venlo de verlichtte bommenwerper aanvallen. Rond **juli 1943** werden de zoeklichten grotendeels vervangen door radarapparatuur.

<VERVOLG ROUTE TOT KRUISING BIJ VEENWEG 1>

KRUISING VEENWEG 1

Hier ligt richting de grens de Elisenhof. Tijdens de mobilisatie van **1939** lag hier het hoofdkwartier van het grensdetachement. Tijdens de inval op **10 mei 1940** raakt soldaat Hendrik Steenbekkers(36) uit Rosmalen gewond. Op **8 oktober 1940** zal hij alsnog overlijden aan zijn verwondingen.
Verderop in de oorlog wordt de boerderij nog een keer gebombardeerd door de Engelsen waarbij veel doden vallen. Vooral Oekraïense arbeidsvrouwen komen om het leven. Later in de oorlog heeft er nog zware luchtafweer gestaan.

<VERVOLG ROUTE NAAR VEENWEG 6>

VEENWEG 6

Hier stond vroeger de boerderij “Meerssche hof” waar de familie Laarakker woonde. Zij waren op **3 maart 1945** de eerste Wellenaren op Wellse grond die bevrijd werden door de Britten. Om 15:00 uur reed een Britse Carrier het erf op en legde contact met de familie, eerst vonden de Britten dit verdacht maar toen bleek dat hier Nederlanders woonden i.p.v. Duitsers was er niets aan de hand. Later is de familie nog in de dorpskern gaan kijken maar deze was uitgestorven en Well was een spookdorp.

Een Britse Carrier

<VERVOLG ROUTE RICHTING KNIKKERDORPWEG 15>

KNIKKERDORPWEG 15

Vanaf **oktober 1944** stonden rondom deze huizen de Duitse kanonnen van de artillerie opgesteld. De Duitsers hadden radioposten ingericht in de huizen van het knikkerdorp. Deze werden weer aangestuurd vanuit kelder van de pastorie in de dorpskern. De stellingen en loopgraven rondom de huizen zijn hier nog steeds zichtbaar.

1 januari 1945 stort hier om 01:00 uur 's nachts een Duitse Junkers Ju-88G neer. Een deel ervan tenminste want het vliegtuig wordt in de lucht letterlijk doormidden geschoten. De staartsectie komt hier neer.
De cockpitsectie en een motor komen 2,5Km verderop neer in Wellerlooi(achter de voetbalvelden). 4 bemanningsleden komen om het leven; August Gyory(25), Sebastian Frank(22) en Karl Malz(24) worden begraven op de Oorlogsbegraafplaats in Weeze.

Een jaar later wordt Radar-operator Heinrich Odenthal(21) gevonden in het bos. Zijn parachute hangt nog in de bomen. Hij wordt begraven in Ysselsteyn.

<VERVOLG ROUTE RICHTING DE GROTE WAAIJ>

<EINDE LANGE ROUTE, AANSLUITING KORTE ROUTE>